

// Проблеми енергоресурсозбереження в промисловому регіоні. Наука і практика: III Всеукр. науково-практ. конф. молодих вчених, фахівців, аспірантів (Маріуполь, 11–12 травня 2017 р.): тези доп. / ПДТУ. – Маріуполь, 2017. – С. 123–124.

Лашутіна В.О., аспірант
Науковий керівник: Ільченко С.В.,
д.е.н., професор
Інститут проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень НАНУ, м. Одеса, Україна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

Морський транспортний комплекс є багатофункціональною структурою, що задовольняє потреби національної економіки у транспортному забезпеченні. Морські порти є складовою частиною транспортної і виробничої інфраструктури держави з огляду на їх розташування на напрямках міжнародних транспортних коридорів. Від ефективності функціонування морських портів, рівня їх технологічного та технічного оснащення, відповідності систем управління та розвитку інфраструктури сучасним міжнародним вимогам залежить конкурентоспроможність вітчизняного транспортного комплексу на світовому ринку [1].

Найбільшими серед морських портів України, на сьогодні, є порти: Південний, Одеса, Миколаїв та Чорноморськ, на долю яких припадає близько 80% від загальної потужності морських портів України. Ключовими перевагами цих морських портів є наявність глибоководних підходів, які дають можливість обслуговувати великотоннажні морські судна, в тому числі, із залученням для надання послуг суб'єктами господарювання недержавної форми власності. Інші морські порти України, на сьогодні, можуть приймати судна із меншою осадкою, а обслуговування вантажопотоків, в переважній більшості, забезпечується стивідорними компаніями державної форми власності.

В Україні також функціонує мережа паромного сполучення, морських контейнерних ліній, що з'єднують Україну з портами країн Чорноморського басейну та є складовою міжнародних транспортних коридорів [2].

Наявна перевантажувальна потужність морських портів України в повній мірі не забезпечена відповідною пропускнуою спроможністю наземної інфраструктури, тому модернізація та створення нових потужностей має бути синхронізована із розвитком під'їзних шляхів до морських портів. Проблема недостатньої пропускнуої здатності припортових залізничних станцій та незадовільного залізничного сполучення найбільш гостро стоїть в морських портах Одеса, Миколаїв, Маріуполь, Бердянськ та Рені. На сьогодні врегулювання такої проблеми досягається за рахунок низького рівня завантаженості наявних потужностей.

Проте таке врегулювання є тимчасовим і не відповідає тенденція розвитку морських портів України. Подібна ситуація складається і з автодорожньою

інфраструктурою. Зокрема це стосується морських портів розміщених в межах міст. Пересування вантажного автотранспорту містами призводить до руйнування муніципальних доріг, шляхопроводів та мостів, утворенню заторів, а також погіршує екологічну ситуацію в населених пунктах.

Окрім розвитку під'їзних шляхів та ефективного використання наявних перевантажувальних потужностей, гостро стоїть питання відновлення портової інфраструктури стратегічного значення - причалів, каналів, акваторій та інфраструктури загального користування, зокрема внутрішньопортових автомобільних доріг, підкранових колій, залізничних шляхів, систем комунікацій тощо [3].

За фактичними даними ДП «Адміністрація морських портів України» морські порти України обробили 100,7 млн тонн вантажів за вісім місяців 2019 року, що майже на 19% більше, ніж за аналогічний період минулого року. Як і раніше, основою позитивної динаміки обробки вантажів вітчизняними портами залишається експорт продукції українських підприємств за кордон. За звітний період він зріс більше, ніж на 24%, порівняно з аналогічним показником минулого року. Тоді як імпорт дав приріст лише в 8,1% (хімічні та мінеральні добрива), а транзит скоротився на 1,3%.

Серед українських морських портів лідерами з перевалки є чотири порти, які забезпечили обробку понад 87% усього обсягу вантажів протягом останніх восьми місяців. Південний перевалив майже 33,5 млн тон (+28,4%, порівняно з першими вісьмома місяцями минулого року). Миколаїв – понад 21 млн тон (+23,8%), Чорноморськ – 16,6 млн тон (+21,4%), Одеса – понад 16,2 млн тон (+17%).

За перші вісім місяців року морські порти України обробили 7 761 суден, що на 0,3% або 26 одиниць більше, ніж за аналогічний період минулого року. Найбільше суден опрацювали в Ізмаїльському морському порту (2411), Миколаївському (1162) та в порту Чорноморськ (1104). При цьому найбільший приріст обробки суден спостерігається у портах Ольвія (майже 30%) і Чорноморськ (понад 19%) [4]. Усе це свідчить про позитивні тенденції розвитку вантажоперевезень морським транспортом України.

Шляхи до забезпечення розвитку морських портів України [5]:

- гармонізація планів розвитку припортової інфраструктури та пропускної спроможності портів з програмами розвитку транспортної інфраструктури загальнодержавного рівня ;

- вироблення дієвих механізмів інвестування у розвиток припортових станцій, під'їзних залізничних шляхів та електрифікації магістральних шляхів в напрямку портів;

- перепрофілювання існуючих портових потужностей з перевалки вантажів на спеціалізовані перевантажувальні комплекси із залученням приватних інвестицій на умовах державно-приватного партнерства;

- розробка техніко-економічних обґрунтувань проектів будівництва нових морських терміналів;

- прийняття низькі законів, щодо компенсації інвестицій, внесених у стратегічні об'єкти портової інфраструктури та забезпечення державних гарантій щодо захисту прав інвесторів;

- забезпечення ефективного державного регулювання в сфері надання у морських портах спеціалізованих послуг

- модернізація та будівництво портових потужностей, оновлення вітчизняного спеціалізованого флоту та створення глибоководних морських терміналів;

При ефективному вирішенні проблемних питань щодо розвитку морських портів в Україні можна очікувати відповідних результатів, а саме: введення в експлуатацію нових та модернізованих комплексів, покращення інвестиційного клімату, створення додаткових робочих місць, забезпечення безперервного транспортного процесу в портах, ефективне функціонування інфраструктури портів, будівництво та модернізація додаткових глибоководних причалів, розширення та збільшення пропускної спроможності судноплавних каналів, утворення нових якірних стоянок та майданчиків, функціонування портів на інноваційній основі тощо.

Список використаних джерел:

1. Міністерство інфраструктури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/>

2. Адміністрація морських портів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uspa.gov.ua/ru/>

3. Стратегія розвитку морських портів України на період до 2038 року [Електронний ресурс]/ Міністерство інфраструктури України: оф. веб-сайт. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/files/Стратегія%20розвитку%20морпортів%20до%202038.pdf>

4. Морські порти України та Одеської області: січень-серпень 2019 року [Електронний ресурс] / Управління транспортно-комунікаційної інфраструктури Одеської обласної державної адміністрації: оф. веб-сайт. – Режим доступу: <https://morhoz.odessa.gov.ua/morski-porty-ukrayiny-ta-odeskoyi-oblasti-sichen-serpen-2019-roku/>

5. Липський В. В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку морських портів України [Електронний ресурс] / Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2018, №19. – С. 168. – Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_1_2018ua/38.pdf

Лесюк В.С., студент

Науковий керівник: Калініченко О.В.,

к.е.н., доцент, Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

На сьогодні постала важлива потреба приведення економіки України до умов неоіндустріального суспільства, адже для подальшого розвитку українських підприємств та їхнього виходу на світовий ринок необхідне впровадження нових реформ, які будуть слідувати світовим тенденціям. Тим часом, сучасні реалії української економіки демонструють, що інноваційний розвиток підприємств